

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. III. De Unitate, & Indissolubilitate Matrimonii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

ARTICULUS III.

De Unitate, & Indissolubilitate
Matrimonii.

- I. Ex primava institutione Matrimonium fuit unum, sex unius cum una, & indissolubile.
- II. In veteri lege Deus concessit ex rationabili causa dari posse libellum repudii. Et in lege Evangelica matrimonium ratum tum per Professionem Religiosam, tum ex dispensatione Pontificis ob gravem causam dissolvi potest.
- III. Matrimonium Infidelium ex lege Christi Domini est insolubile; Potest tamen dissolvi, quando alter tantum ad fidem convertitur, nolente altero cohabitare circa injuriam Creatoris.
- IV. Diversimode Doctores opinantur circa Polygamiam, & dissolubilitatem Matrimonii, jure naturali, an divino positivo ea prohibeantur.
- V. Dicendum verius dissolubilitatem matrimonii, ac Polygamiam relate ad plures uxores ita jure natura prohiberi, ut possit in iis Deus dispensare; non secus ac in occasione innocentis.
- VI. At non potest Deus dispensare in his actionibus sub iis circumstantiis, sub quibus sunt intrinsece mala, & jure natura prohibita.
- VII. Per Professionem Religiosam dissolvitur Matrimonium ratum jure Ecclesiastico verius, quam naturali, aut divino positivo; Et quidem jure Ecclesiastico non scripto, sed tradito.
- VIII. Votum castitatis annexum Ordini Sacro non dissolvit matrimonium ratum, quamvis sit solemne; Sicut nec vota simplicia in Societate Jesu: Hac autem vota dicuntur sim-

plicia, quia ex parte voventis dumtaxat sunt perpetua, non vero simpliciter, & absolute; ut est votum castitatis annexum Ordini Sacro.

- IX. Ea de causa nec votum solemne annexum Ordini Sacro, nec vota simplicia in Societate Jesu dirimunt matrimonium ratum, (quamvis dirimantur ab iis Sponsalia, ac matrimonium subsequens) quia nisiquam Ecclesia id statuit, sicut statuit de Professione Religiosa.
- X. Per bimestre post matrimonium ratum regulariter possunt Conjuges negare debitum, ut cogitent de Religione.

I. **N**on est hic fermo de dissolubilitate quoad torum, sed quoad vinculum. Inquirimus enim hic, num matrimonium legitimum, seu celebratum juxta leges contractus (quod habetur etiam inter Infideles) tam ratum (quod supra legitimum addit rationem Sacramenti, & ideo solum habetur inter fideles) quam contummatum, possit aliquando dissolvi? Et unde habeat unitatem, seu quod debeat esse unius cum una? Quod est querere, Jure naturali, an divino positivo matrimonium debeat esse unum, seu unius cum una, & indissolubile quoad vinculum?

Præmitto ante responsum, Certum esse primo, juxta omnium doctrinam, matrimonium ex sua primava institutione esse unius cum una; ita ut invalide contrahatur cum secunda uxore, vivente prima; ut habetur in cap. Gaudemus 8. de Divortio. Et probatur ex illo Genes. 2. Quamobrem relinquet homo Patrem, & Matrem, & adhaerebit uxori suæ, & erunt duo in carne una. Si ergo in carne una erunt duo, ergo non nisi unus cum unica contrahere potest: Hinc Christus Dominus Matth. 19.

dixit, esse adulterum illum, qui dimissa prima uxore, secundam ducit; Quod non esset verum, si posset ducere secundam; nam quamvis peccaret dimittendo primam, non tamen esset adulter ducendo secundam, quia hæc etiam esset vera uxor.

Certum pariter est secundo, Ex divina concessione fuisse Judæis licitam polygamiam; ita scilicet, ut idem vir plures uxores duceret, non vero eadem uxor plures viros, ut habetur in *laud. cap. Gaudemus*; Et patet, quia etiam Sanctissimi Patriarchæ Abraham, Jacob, David plures uxores habuerunt. Quamvis autem aliquæ ex iis vocentur in Sacris Bibliis concubinæ, non dicuntur tamen concubinæ ex eo, quod non essent veræ conjuges, sed quia, quæ dicebatur Uxor, erat Domina, & totam familiam administrabat; quæ vero dicebantur Concubinæ, assumebantur tantum ad societatem tori, & ad prolis generationem; Sic Sara dicitur uxor Abraham, Agar vero concubina: Item Lia, & Rachel dicebantur uxores Jacob; utraque enim erat Domina familiæ; at Ancillæ Lia, & Rachelis erant concubinæ ejusdem Jacob. Quod autem istæ Concubinæ essent veræ uxores, patet ex 25. Genes. 1., ubi concubina vocatur uxor. Hæc tamen concessio polygamie post Christi Domini adventum cessavit; nam matrimonium ex Matth. 5., & 19. revocatum est ad suam pristinam institutionem.

Certum est tertio, Matrimonium ex sua primæva institutione non solum esse unius cum unica, sed etiam esse indissolubile, ac perpetuum, ut communiter Theologi docent; Et constat tum ex Trident. sess. 14., tum ex Matth. 19., ubi Christus Dominus docens, illicitum esse dare libellum repudii permissum in lege Mosayca, dixit: *Ab initio autem non fuit sic.* Et

Marci 10. habetur, *Omnis, qui dimittit uxorem, & aliam duxerit, machatur*: Quod non esset verum, si vinculum prioris matrimonii esset dissolubile. Ibidem etiam dicitur: *Quod Deus conjunxit, homo non separet*; Unde fit ex institutione divina, matrimonii vinculum esse indissolubile; Et ratio insolubilitatis habetur ex fine matrimonii, qui est bona, & perfecta educatio prolis.

II. Hinc sequitur, ex divina solum concessione licitum fuisse in antiqua lege solvere vinculum matrimonii, & dare libellum repudii ex rationabili causa, ut habetur Deuter. 24. Quamvis enim Matth. 14. dicatur, id permissum fuisse ob duritiam cordis, non sequitur, quod Deus id vere non concesserit, sed solum sequitur, quod concesserit, ut subveniret imbecillitati Judæorum, qui proni erant ad peccandum. Verum hæc concessio pariter post Christi adventum revocata est, ut omnes Catholici docent.

Certum tamen est quarto, Matrimonium baptizatorum ratum, & validum, ante consummationem esse dissolubile per professionem Religiosam; ita ut qui in sæculo remanet, possit cum altera nubere, ut infra dicemus. Docent etiam communius Theologi cum Sanch., Suar., Perez contra Scot., Sot., & alios, quod hujusmodi matrimonium non solum per professionem religiosam, sed etiam ex dispensatione Pontificis ob urgentem causam possit dissolvi, ita ut uterque possit cum alio nubere; quando scilicet, nisi dissolvatur, aut imminet alicujus Regni jactura, aut graves rixæ timentur.

Verum post consummationem matrimonium baptizatorum, nec per solemnem professionem, nec per Pontificis dispensationem dissolvi potest; Nam ex divina lege est insolubile, ut colligitur, tum ex illis verbis Matth.

19. Quod Deus conjunxit, homo non separet, tum ex 1. ad Corinth. 7. *His, qui matrimonio juncti sunt, precipio, non ego, sed Dominus, uxorem a viro non discedere; Quod si discesserit, manere innuptam, aut viro suo reconciliari.* Immo matrimonium etiam Infidelium post prædictam Christi legem est pariter insolubile. Quod si dissolvitur, quando alter tantum convertitur ad fidem, id contingit ex Christi etiam dispensatione explicata per Apost. 1. ad Corinth. 7., ubi dicitur: *Quod si infidelis discedit, discedat (subintellige, Conversus ad fidem) non enim serviumus subjectus est frater, aut soror in hujusmodi; in pace autem vocavit nos Deus.* Ratio autem omnimodæ indissolubilitatis matrimonii consummati est, ut communiter Doctores docent, quia representat unionem indissolubilem Christi cum Ecclesia per Incarnationem; ubi e contra matrimonium ratum, non consummatum significat unionem dissolubilem Christi cum Anima existente in gratia.

III. Sequitur ex dictis primo, Matrimonium Infidelium ex lege Christi Domini, cui etiam Infideles sunt subditi, esse insolubile etiam ante consummationem, nec posse per dispensationem Pontificis solvi; cum infideles non sunt subditi Papæ.

Sequitur secundo, Matrimonium Infidelium solum propter causam, & bonum fidei posse dissolvi, quando scilicet alter tantum ad fidem convertitur, altero nolente cohabitare absque injuria Creatoris; ut dicemus cum de impedimento disparis cultus. Quod si uterque conjux infidelis baptizetur, matrimonium illud legitimum evadit ratum, seu magis insolubile ratione baptismi suscepti; nam ante baptismum poterat dissolvi propter causam, & bonum fidei, ut diximus, post baptismum vero non pot-

est ullatenus dissolvi.

Sequitur tertio, quod matrimonium consummatum Infidelium non possit dissolvi per dispensationem Pontificis, si postquam uterque est baptizatus, sit iterum consummatum: Contra vero, si post baptismum utriusque non sit iterum consummatum, probabiliter potest per dispensationem Pontificis dissolvi, ut docent Navar. Pont., Sanch. contra Perez; censetur enim tantum, ut matrimonium ratum; quandoquidem matrimonium ante baptismum consummatum non est signum conjunctionis Christi cum Ecclesia, sicut est matrimonium consummatum baptizatorum.

Dices; ex verbis Christi Domini Matth. 19. *Quicumque dimiserit uxorem, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur,* videtur colligi, quod ob causam fornicationis uxoris, possit illa dimitti, & matrimonium dissolvi: ergo falsum est, Christum Dominum voluisse, quod matrimonium sit insolubile. Sed contra est, quia sensus illorum verborum ex August. apud Con., est, quod qui dimiserit (videlicet quoad torum) uxorem suam, excepta causa fornicationis, mœchatur, hoc est, occassionaliter, quatenus est occasio illi, ut mœchetur; sicuti etiam qui aliam duxerit, mœchatur, quia vere adulterium committit: Quare ob causam fornicationis potest uxor dimitti solum quoad torum, non dissoluto vinculo matrimonii. His præactis;

IV. Quæritur nunc primo; Num Polygamia, & dissolubilitas Matrimonii sint ab intrinseco mala, & contra legem naturalem, ut est odium Dei, mendacium, &c., an vero sint mala quia prohibita per legem Dei positivam?

Multi apud Sanch. lib. 7. disp. 8. docent, Polygamiam esse contra jus

na-

naturale, ita tamen ut in ea Deus dispensare non possit, ut infra explicabimus: Alii vero docent, ita esse contra jus naturale, ut tamen in ea Deus dispensare possit, tum quod idem vir ducat plures uxores, tum etiam quod eadem uxor nubat pluribus viris: Alii putant, solam polygamiam plurium virorum relate ad unam uxorem fieri non posse, ne per divinam quidem dispensationem; Polygamiam vero plurium uxorum relate ad unum virum prohiberi solum lege Evangelica; Sicut, verbi gratia, prohibetur consecratio sub unica tantum specie ex lege positiva Christi Domini; unde sequitur, quod per divinam dispensationem ea possit esse licita.

Circa insolubilitatem etiam Matrimonii Vasq. Bellarm., Hurt. apud Perez disp. 20. lect. 2. putant, eam ex natura sua competere matrimonio; ita ut matrimonium dissolubile jure naturali sit invalidum. Sanch. vero lib. 2. disp. 12. cum Con. negat, matrimonium jure naturali esse indissolubile; putatque, hoc illi competere ex natura sua, prout conjuncta cum divina institutione. Demum Abulens. apud Con. docet, indissolubilitatem competere matrimonio ex præcepto Dei positivo.

Ut quaestio decidatur, notandum, tripliciter aliquid posse esse contra jus naturæ. Primo, ita ut actus secundum suam speciem physicam sit ita malus, & juri naturæ repugnans, ut essentialiter exigat prohiberi, ut est odium Dei, libido contra naturam, &c. Secundo, ita ut actus secundum suam speciem physicam sit ita contra naturam, ut tamen possit aliquando ratione alicujus circumstantiæ esse licitus; Sic est furtum, occisio innocentis, fornicatio, &c.; etenim actus physicus furti licitus est, si fiat, Domino non invito; præsertim si fiat,

Deo primo Domino non invito; occisio innocentis est licita, si fiat Deo auctore, qui est Dominus vitæ uniuscujusque; Actus etiam physicus fornicationis licitus est, si fiat post matrimonium, aut post Dei voluntatem dantis jus in corpus alterius; in quantum enim fornicatio est illicita, in quantum est accessus ad non suam; ille autem accessus physice sumptus post matrimonium, aut post dicitam concessionem Dei non est amplius accessus ad non suam, sed est accessus ad suam, & consequenter in tali casu fornicatio evadit licita. Tertio, aliquid est contra jus naturæ ratione scandali, seu periculi peccandi, quod habet annexum; unde sublato tali periculo, non est contra jus naturæ, nec illicitum; sic est, verbi gratia, Sacerdotem habitare cum juveniculis, & cum iis familiariter conversari; hoc enim licitum est, si urgente gravi necessitate, scandalum, & periculum peccandi absit.

V. Dico nunc primo cum Con., Sanch., Perez, & aliis, Polygamiam, & dissolubilitatem matrimonii non esse contra jus naturæ primo modo, ut est, verbi gratia, odium Dei. Paret, quia Deus de facto in iis dispensavit in lege veteri; quod autem est primo modo contra jus naturæ, non potest per dispensationem divinam esse licitum, cum essentialiter exigat prohiberi; Quamvis autem solum dispensaverit Deus in polygamia unius viri relate ad plures uxores; potest tamen etiam dispensare in polygamia unius uxoris relate ad plures viros, si inconvenientia, quæ inde sequuntur, videlicet incertitudo prolis, educatio non conveniens, &c. per suam omnipotentiam vitet.

Dico secundo; Polygamia, & dissolubilitas matrimonii sunt contra jus naturæ secundo modo, videlicet ut occisio innocentis, fornicatio, furtum, &c.

&c. Quare sicut furtum licitum est secundum esse suum physicum, si non fiat invito Domino, & fornicatio secundum esse physicum suum licita est, si sit accessus ad suam; ita poterit esse licita polygamia, si Deus det uni jus ad corpus plurium. Et licita pariter erit dissolubilitas matrimonii etiam consummati, si Deus velit vinculum matrimonii ad tempus dumtaxat ligare.

Probatur conclusio, quia ex una parte, seclusa tali voluntate divina, est contra jus naturæ polygamia, & dissolubilitas matrimonii, (non secus ac furtum, occisio innocentis, & fornicatio) cum honestam, & convenientem humanæ naturæ educationem proles, necnon pacificam domus gubernationem impediatur: Ex altera parte, posita illa voluntate divina, tolluntur hæc incommoda, quæ ex polygamia, & matrimonii dissolubilitate sequerentur: ergo posita tali voluntate divina, possunt esse licita; atque adeo solum secundo modo sunt contra jus naturæ. Sunt etiam contra jus naturæ tertio modo, quatenus natura exigit, ut non permittantur propter periculum peccati, videlicet propter periculum discordiæ inter plures uxores, & propter periculum, ne apte proles educetur; si tamen tale periculum omnino cesset, licita sunt ex hoc capite.

VI. Ex quibus deducitur, in quo sensu verum sit Axioma illud Theologorum, Deum scilicet dispensare non posse in jure naturæ; cum tamen & Abraham dispensavit, ut vellet occidere filium innocentem; & Israelitis, ut Ægyptios spoliarent; & Osæ, ut sumeret sibi uxorem fornicationum; & Hebræis, ut plures uxores ducerent; necnon ut possent dare ex rationabili causa libellum repudiij, & vinculum matrimonii dissolvere. Etenim ex D. Th. 1. 2. quæst.

100. art. 8. in hisce actionibus non dispensavit Deus sub iis circumstantiis, sub quibus sunt contra jus naturæ, & ab intrinseco malæ; non enim dispensavit in furto, ut fieret invito Domino; nec in homicidio, ut fieret invito Domino vitæ, qui est Deus; nec in fornicatione, ut fieret per accessum ad non suam; sed dispensavit tollendo ab iis circumstantiam illam, per quam essent intrinsece, & essentialiter malæ: Et hoc pacto dispensavit etiam in polygamia, & dissolubilitate matrimonii. Non potest tamen hoc pacto dispensare in iis, quæ sunt contra jus naturæ primo modo, puta in odio Dei, in mendacio, in mollitie, in peccato contra naturam, &c. quia hæc sunt intrinsece mala, & essentialiter exigunt prohiberi simpliciter; eo quod in quacumque circumstantia sint contra jus naturæ, & illicita.

VII. Quæritur secundo; Quo jure per Professionem solemnem in Religione approbata solvatur matrimonium ratum fidelium, jure naturali, an divino positivo, an Ecclesiastico?

Respondeo, multos cum Sot., Cajet., Riccard., Palud., Durand. docere, solvi ex natura rei, seu jure naturali. Primo, quia qui deserta uxore Religionem ingreditur, transit ad statum perfectiorem, quod jure naturæ est licitum; Præsertim quia ex hoc non sequitur gravis injuria alteri parti. Secundo, jure naturæ licet mutare conjugium imperfectum in aliud perfectius, & spirituale; & consequenter matrimonium ratum mutare in professionem Religiosam. Tertio, quia professio solemnis est mors civilis, & spiritualis; ergo potest solvere vinculum morale matrimonii rati ortum ex mutuo consensu; non secus ac mors naturalis solvit vinculum carnale matrimonii consummati ortum ex copula.

Alii

Alii tamen cum Sanch. lib. 2. disp. 19., Rebel., Pont. docent, dirimi matrimonium ratum per solemnem professionem jure divino positivo a Christo Domino specialiter lato in lege Evangelica. Primo, quia ex una parte hoc non est de jure naturæ, ut infra dicemus: Ex altera parte nullum extat jus Ecclesiasticum, quod hoc statuerit. Nam Alex. III. *cap. 7. de Conversione Conjugatorum* dixit, dissolutionem matrimonii rati deduci ex Sacri Eloquii interpretatione; Et postea alii Pontifices hoc confirmant non ex Conciliorum decretis, sed ex exemplis Sanctorum a nuptiis ad Religionem instinctu Spiritus Sancti transmigrantium; ut constat de S. Alexio, B. Thecla, S. Cæcilia, S. Macario; Quare cum initium hujus consuetudinis non inveniatur in jure Ecclesiastico, sequitur, privilegium hoc a Christo Domino per traditionem habitum, & per Apostolos derivatum; ex Regula illa D. August. lib. 4. de Bapt. cap. 14., quod scilicet, Quando nullum initium scriptum reperitur alicujus traditionis Ecclesiæ, signum est, illud a jure, seu institutione divina Christi Domini promanasse.

Secundo arguitur pro hac sententia, quia Pontifex non potest statuere legem ullam contra jus justitiæ acquisitum a Tertio; ut patet in minoribus contractibus; unde Gelaf. Papa epist. 9. decrevit, servum sine Domini consensu in Religionem admittendum non esse: ergo non Pontifex, sed Christus Dominus statuit, post matrimonium ratum posse conjugem ad Religionem admitti.

Tertia sententia, quam sequimur, docet, id fieri jure Ecclesiastico, jam inde ab Apostolorum tempore instituto. Ita Med. Suar., Con., Less., Hurt. apud Perez disp. 20. sect. 3. Ratio est, quia hoc non est institutum jure na-

turæ, neque jure divino Christi Domini, ergo statutum est jure Ecclesiastico.

Probatur prima pars antecedentis; quia si posset jure naturæ dissolvi matrimonium ratum per ingressum in Religionem, eo quod mutatur conjugium imperfectum, & carnale, in perfectius, & spirituale, sequeretur, quod etiam matrimonium consummatum posset sic dissolvi; Sequeretur etiam, quod dissolvi etiam potuisset matrimonium legitimum non baptizatorum nondum consummatum in lege Moyli, titulo amplectendi perfectiorem vitam; Quæ tamen sunt absurda, cum Deus non acceptet donum alteri debitum ex justitia; Unde patet ad primam, & secundam rationem in contrarium adductas. Ad tertiam dico, quod quamvis professio solemniter dicatur mors civilis, quia professus non debet vivere mundo; at non est impossibile cum vinculo matrimonii; si enim duo conjuges mutuo consensu post matrimonium consummatum ingrediantur Religionem, retinent vinculum matrimonii; ergo professio religiosa non solvit vinculum istud naturæ suæ.

Probatur nunc secunda pars antecedentis, quod scilicet neque id accidat jure divino Christi Domini. Primo, quia jus naturæ, & divinum a tempore Christi Domini remansit in Ecclesia immutatum; atqui hoc jus, de quo loquimur, non mansit immutatum: ergo hoc jus non est divinum, sed Ecclesiasticum. Probatur minor; nam olim solvebatur matrimonium ratum per sola vota simplicia, ut multi colligunt ex facto S. Alexii, D. Theclæ, & aliorum, qui non fuerunt Religiosi; nunc tamen non solvitur matrimonium ratum per hujusmodi vota; immo nec per votum solemnæ castitatis, quod fit in susceptione Or-

dinis Sacri, sed solum per professionem solemnem: ergo hoc non provenit ex jure divino, nec naturali, sed Ecclesiastico.

Secunda ratio est, quia videtur incredibile, quod Christus Dominus concesserit hanc vim solemnitati votorum Religionis, quæ tempore Christi Domini nondum erat inventa, & introducta in Ecclesia. Certum autem est, post Christi Domini Ascensionem nullum novum divinum jus latum esse; & tempore Ascensionis Religiones non erant introductæ, ut constat ex *cap. unico de Voto in 6.* Demum quia etiam per vota simplicia in Religione approbata, puta in Societate Jesu deberet matrimonium ratum solvi; etenim omnia vota jure divino sunt ejusdem rationis, & solemnitas votorum importans impedimentum dirimens novum matrimonium est de jure Ecclesiastico; ut patet ex Extrav. Gregor. IX. Vota tamen simplicia, quæ emittuntur in Societate Jesu post biennium novitiatus, necnon vota simplicia, quæ emittuntur a Coadjutoribus, tam temporalibus, quam spiritualibus formatis in eadem Societate, matrimonium ratum non dirimunt, ut communiter docent Doctores cum Suar., Sanch., Vasq. contra Pont. lib. 9. cap. 6., ut dicemus quæsito sequenti.

Ex dictis sequitur manifeste, quod jure tantum Ecclesiastico matrimonium ratum per professionem solemnem dirimatur; Quamvis autem non reperiatur tale jus scriptum, nec initium talis juris, ex hoc solum sequitur, quod in Ecclesia hoc introductum sit jure non scripto, sed tradito.

Ad primam rationem in contrarium supra adductam respondeo, falsum esse, quod Alex. III. dixerit, dissolutionem matrimonii rati deduci ex interpretatione Sacri Eloquii, & ex reve-

latione divina. Solum enim dixit, dissolutionem matrimonii consummati deduci ex illo Matth. 19. *Quod Deus conjunxit, homo non separet*; Et quosdam Sanctos ex revelatione divina deseruisse suas sponsas; ac demum addit, se decernere, matrimonium ratum solvi per professionem solemnem, inhærendo vestigiis suorum majorum, quasi ab iis sit statutum.

Ad auctoritatem D. August. respondeo, illud signum haberi, quando nihil obstat in contrarium; In casu autem nostro ostenditur, quod talis institutio non fuerit a Christo Domino; ergo fuit ab Ecclesia per verbum traditum jam inde ab Apostolis.

Ad secundam rationem dico, quod sicut Princeps Reipublicæ potest dare facultatem ad rescindendum aliquem contractum in aliquo casu, etiam invito Tertio, & cum detrimento illius; quando scilicet expediat ad bonum commune; quia tunc non fit injuria Tertio, cum sit irrationabiliter invitus; ita potest Pontifex per potestatem indirectam, quam habet in temporalia in ordine ad spiritualia, rescindere contractum matrimonii rati propter majus bonum spirituale ejus, qui vult Religionem ingredi: Sicut potest etiam relaxare juramenta cum damno tertii, quando ad talem relaxationem sufficiens ratio spiritualis intercedit: Et potest etiam in aliquo casu dare alicui licentiam ingrediendi Religionem, non obstante, quod sit servus, aut ære alieno gravatus; quando prudenter judicatur, id esse moraliter necessarium ad bonum spirituale illius, & nocumentum creditoris non esse magni momenti; Quod tamen quia ut plurimum non accidit in mancipio, idcirco statuit Gelasius Papa, ut mancipium invito Domino in Religionem non admittatur.

VIII. Dubium non leve in hoc quæ-

K

fi-

Pars VII.

fito confurgit; Quare scilicet votum castitatis, quod emittitur in susceptione Ordinis Sacri sit solemne, non vero votum castitatis, quod in Religione approbata, puta in Societate Jesu, emittunt ii, qui non sunt professi? Cum tamen certum sit, utrumque votum dirimere, non solum sponsalia antecedentia, & consequentia, sed etiam matrimonium subsequens, non secus ac dirimit Professio solemnis; Et praeterea neutrum ex iis dirimere matrimonium ratum contractum ante illa vota.

Respondeo, disparitatem esse, quia votum castitatis annexum Ordini Sacro est simpliciter perpetuum, & cum sua solemnitate emittitur; ideoque dicitur solemne, & æquiparatur professioni solemni; Contra vero votum Castitatis, quod emittitur a non professis in Religione approbata, est perpetuum dumtaxat ex parte voventis, non tamen simpliciter perpetuum; cum accidere possit, quod tale votum amplius non obliget, si scilicet Religiosus a Religione dimittatur; & ideo non dicitur votum solemne, sed simplex; sicut etiam alia vota paupertatis, & obedientiæ ab iisdem emissa.

IX. Rogabis hic; Num dirimant matrimonium ratum, non solum Professio solemnis, sed etiam tria vota simplicia in Societate Jesu post Novitiatum emissa?

Respondeo, Basilium Pontium lib. 9. cap. 6. affirmare: Primo, quia per illa constituitur status Religiosus ex Bulla Gregor. XIII., non secus ac per solemnem Professionem; statui autem Religioso tribuitur dissolutio matrimonii rati in cap. 2. 7. & 14. de *Convers. Conjugat.* ergo. Secundo, quia ante introductionem Professionis solemnis dissolvebatur matrimonium ratum per votum castitatis, ut fertur de D. Alexio. Tertio, quia ex

Bulla ejusdem Gregor. XIII., ea vota dirimunt matrimonium subsequens, non secus ac Professio solemnis: et ergo etiam matrimonium ratum antecedens. Quarto, quia cæteroqui post hæc vota remaneret in Religioso vinculum matrimonii invita conjugē, quod repugnat statui religioso.

Communiter tamen Doctores Societatis cum Suar., Vasq., Sanch. negant; siquidem votis simplicibus istis, neque competit jure naturali dissolvere matrimonium ratum (cum neque id competat voto solemni Ordinis Sacri) Neque jure positivo; siquidem in Bulla Gregor. XIII. solum habetur, quod dirimant matrimonium subsequens.

Ad primam rationem in contrarium respondetur, falsum esse, quod status religiosus dissolvat matrimonium ratum; cum de sola Professione religiosa id statuerit Ecclesia. Verum quidem est, quod in laudatis capitibus id tribuatur statui religioso. At ibi nomine Status Religiosi venit professio solemnis; etenim ante Societatem Jesu universim status religiosus importabat solemnem Professionem. Ad secundam, falsum est, quod assumitur; In cap. enim 2. de *Conversione conjugatorum*, dicuntur quidam Sancti de nuptiis vocati fuisse ad monasteria, atque adeo ad Professionem. Quod atinet ad D. Alexium, verius est non fuisse professum in ulla Religione, ut notat Perez, sed fuisse a Deo peculiariter vocatum ad continentiam, non dissoluto vinculo matrimoniali. Ad tertiam negatur consequentia; tum quia in lege positiva argumentum a pari non tenet; tum etiam, quia disparitas est dillicida; per tria enim vota Societatis dirimitur matrimonium subsequens, quia non est æquum, ut qui in perpetuum ex parte sua se consecravit Deo, possit se obligare conjugi: At æquum, & justum est, ut uxor post matrimonium

nium ratum non spoliatur jure suo, per hoc, quod vir emittat tria vota in Societate, a qua ob varias causas expelli potest. Ad quartam; Sicut in aliis Religionibus tempore Novitiatus remanet vinculum matrimonii rati antea contracti; ita in Societate remanet idem vinculum post tria vota simplicia, donec Professio saltem trium votorum emittatur; Hæc autem solemnis Professio trium votorum fieri potest a quolibet post primum annum novitiatus, & ideo ne uxor diu expectet, ad Generalem Societatis recurrendum est in casu occurrenti, ut decernat, num expediat, illum ad hanc Professionem admittere, an vero ad uxorem remittere, si non satisfaciatur Religioni.

X. Quæritur ultimo; quantum temporis concedatur conjugibus ad ingrediendam Religionem ante consummationem matrimonii?

Respondeo, communiter præscribi duos menses; quia sic videtur colligi ex cap. 7. *Ex publico, De Conversione Conjugatorum*. Verum quia id aperte non colligitur ex dicto cap., cum Alex. III. ibi dederit spatium duorum mensium ad matrimonium consummandum, non quidem post contractum matrimonium, sed post litem inchoatam; ideo ex consuetudine Ecclesiæ docent communiter Doctores, tale spatium concedi, ita ut aliquando arbitrio Judicis, causa cognita, possit augeri vel minui, ut notat Sanch. lib. 2. disp. 24. Semper tamen licitum est, Religionem ingredi ante consummationem matrimonii,

etiamsi per plures annos aliquis cum injuria alterius nolisset matrimonium consummare.

Dubium est primo; An licite possint conjuges negare debitum per primum bimestre, etiamsi non cogitent de Religionem? Affirmat Sanch. loc. citat., quia potest quilibet expectare saltem desiderium ingrediendi Religionem: Navar. tamen, & alii cum Con., & Perez negant; quia cessat in tali casu finis, per quem conceditur bimestre.

Dubium est secundo; per quam copulam consummetur matrimonium ratum?

Respondeo, consummari per copulam post matrimonium habitam, ex qua sequi possit legitima generatio; siquidem per talem copulam conjuges fiunt una caro, & affinitatem contrahunt, ex cap. *Debitum de Bigamis*. Hinc fit primo, matrimonium ratum non dici consummatum per copulam habitam ante Sponsalia; Secundo, nec per copulam habitam post sponsalia, ubi Trident. viget; ubi enim non viget Trident., talis copula non censetur fornicaria, sed conjugalis; Tertio, nec per copulam, ex qua non potest sequi generatio. Si tamen alter copulam extorserit ab altero per vim intra bimestre, profecto vinculum matrimonii, utpote consummati, per professionem solemnem non dissolvitur; licitum tamen est illi, qui vim passus est Religionem ingredi, & profiteri, altero invito, ac ligato. Et ratio est, quia non debet hic privari jure suo ingrediendi Religionem intra bimestre.